

Biologická podmíněnost psychiky

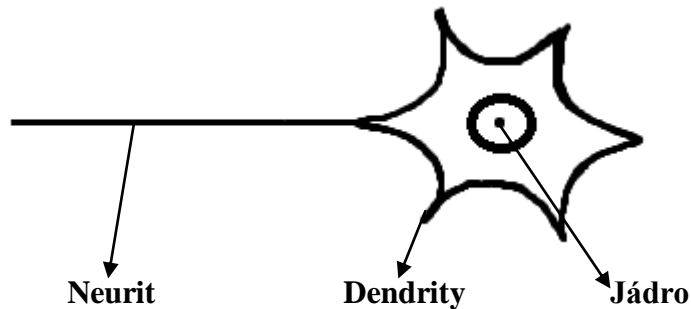
Biologická determinace:

= předurčenost

- Ovlivňuje činnost mé psychiky z biologického života
- NS, činnost žláz s vnitřní sekrecí

1. Nervová soustava

- základní jednotka soustavy je **neuron**

Dendrity = krátká nervová vlákna – vedou informace o podrážděném prostředí

Neurit = dlouhá nervová vlákna – vedou informace z jedné buňky do druhé

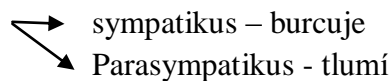
→ jsou spojeny synapsí = usměrňují nervové podráždění

Dělení NS:

1) Vegetativní nervstvo (= útrobní)

- řídí a zabezpečuje činnost vnitřních orgánů a žláz s vnitřní sekrecí → nelze ovlivnit vůlí

2 typy nervů

2) Periferní nervstvo (= obvodové)

Skládá se z:

Receptor – přijímač

- citlivá nervová zakončení, která přijme informaci o podráždění

Dostředivé = aferní

- informace do mozku a míchy

Odstředivé = eferentní

- odpovědi z centra směrem k efektoru neboli ke svalu, žláze, které vytvoří nějakou reakci

Reflexní oblouk:

Receptor

Dostředivé nervy

Centrální NS

Odstředivé nervy

Efektor

Př. ruka na kamnech

→ ruka na kamnech

→ informace do mozku

→ ta to zpracovává

→ informace do svalu

→ ucuknutí ruky

3) Centrální NS

- Mozek
- Mícha
- Prodloužená mícha

Mozek – 2 hemisféry → levá
→ pravá

levá hemisféra = matematické schopnosti, řečná činnost, pohybová činnost

pravá hemisféra = emocionalita, obrazné myšlení, gesta

Činnost NS:

- **Vzruch** – buňky přímo v činnosti či připravenosti
- **Útlum** – buňky odpočívají (př. po předchozí činnosti- spánek)
- **Reflex** – zákonitá odpověď organismu na určitý vnější nebo vnitřní podnět

Nepodmíněný reflex – uskuteční se po vrozené nervové dráze

Podmíněný reflex – během individuálního vývoje se tvoří nová nervová dráha

- reflexy, které se neposilují, **vyhasínají**. Vyhasínání tvoří základ zapomínání

Činitelé ovlivňující činnost NS:

- **Žlázy s vnitřní sekrecí** – ovlivňují NS pomocí hormonů
 - Př. **Kůra nadledvinek** – produkuje **kortizol** – zvyšuje schopnost organismu odolávat stresu
 - Dřeň nadledvinek** – produkuje **adrenalin** – připravuje orgány na zvýšenou zátěž
 - Varlata** – produkuje hormon **testosteron**, který navazuje typické mužské chování
 - Vaječníky** – produkuje **estrogeny**, které navazují typické chování ženy
- Hormony jsou vylučovány žlázou nebo tkání do krve, krví jsou nesené do místa svého působení

2. Tělesný stav a růst organismu

- To, jak člověk vypadá či jak se momentálně cítí, ovlivňuje jeho další psychické pochody a činy

Tělesné stavy jsou:

- **Krátkodobé** – (únava, stres) ty většinou rychle přejdou
- **Dlouhodobé** – (tělesné defekty, nežádoucí stavba těla, nadměrný nebo nedostatečný růst) mohou se dostavit pocity méně cennosti, deprese

3. Biologické potřeby

- Významně ovlivňují psychiku člověka – potřeba kyslíku, světla, tepla, potravy, vody, pocity spokojenosti

4. Dědičnost

- Vlohy a dispozice – dědičností získané vlastnosti – mohou být kladné (talent) i záporné (sklony k alkoholismu)